



ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Margity Fridovej a členov senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Júlie Horskej v právnej veci žalobcu: **J.**, U., IČO: X., zast. J., advokátkou, K., proti žalovanému: **S.**, S., IČO: X., zast. J., advokátom, M., **o zaplatenie 1 000 000,-- Sk**, na mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora SR proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 5. mája 2003 č. k. 20 Cb 397/1998-174 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 18. januára 2007 č. k. 1 Cob 217/2006-249, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 5. mája 2003 č. k. 20 Cb 397/1998-174 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 18. januára 2007 č. k. 1 Cob 217/2006-249 **z r u š u j e** a vec vracia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1 000 000,-- Sk. Rozsudkom okresného súdu bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi 1 000 000,-- Sk a trovy konania. Na základe odvolania žalovaného, krajský súd ako súd odvolací zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že pre zistenie skutkového stavu je potrebné vypočuť svedka F., pre ktorého žalobca tovar objednáva a prípadne vykonať aj konfrontáciu medzi ním a žalobcom za účelom

preukázania, k akej dohode medzi nimi došlo. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo potrebné zistiť, či žalobca účtoval F. dodávku fólie na základe jeho objednávky. Taktiež odvolací súd nariadil oboznámiť sa s výsledkami šetrenia orgánov činných v trestnom konaní, nakoľko je zrejmé, že žalobca podal trestné oznámenie na F. pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu. Okresný súd po doplnení dokazovania žalobe znovu vyhovel. Na odvolanie žalovaného krajský súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Krajský súd bol toho názoru, že medzi F. a žalobcom došlo na základe objednávky tovaru k vzniku komisionárskej zmluvy podľa § 577 a nasl. Obchodného zákonníka. Proti tomuto rozsudku podal žalobca dovolanie a dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodov, že vo veci nebolo vykonané dokazovanie ohľadne komisionárskej zmluvy, na základe ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, a teda nebolo možné bez ďalšieho prekvalifikovať kúpnu zmluvu na zmluvu komisionársku. Dovolací súd mal za to, že bude potrebné posúdiť aj otázku kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom sporu z pohľadu, či žalovaný žalobcovi plnil a či bol oprávnený plniť na účet tretej osoby, od čoho potom závisí aj otázka, či má žalobca nárok na vrátenie zálohy.

Krajský súd napriek tomu, že bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu bez ďalšieho dokazovania vo veci rozsudok prvostupňového súdu potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že mal preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k uzavretiu ústnej kúpnej zmluvy na základe objednávky žalobcu, z ktorej je nepochybné, že tovar má byť dodaný do žalobcovho skladu v P.. Podľa názoru súdu, F. nebol účastníkom zmluvy a ani nebol splnomocnený na jednanie so žalovaným.

Proti rozsudku prvostupňového aj odvolacieho súdu podal Generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Bol toho názoru, že týmito rozhodnutiami súdov bol porušený zákon. Poukázal na znenie ustanovenia § 1, § 2 a § 243d O. s. p., ďalej na znenie § 1 ods. 1, 2, § 345 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj § 51, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka s tým, že týmito ustanoveniami sa súdy v konaní a rozhodovaní neriadili. Poukázal na obsah spisu s tým, že prvostupňový, ako aj odvolací súd pochybili, ak nevykonali riadne dokazovanie a vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili, a následne skutkový stav nesprávne aj právne posúdili, keď uzavreli, že v danom prípade došlo k uzavretiu štandardnej kúpnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným, a to aj napriek tomu, že dovolací súd na základe dovtedy vykonaného dokazovania konštatoval, že bude potrebné posúdiť zmluvu, ktorá je predmetom sporu z toho hľadiska, či žalovaný žalobcovi plnil a či bol oprávnený plniť na účet

tretej osoby, nakoľko od posúdenia týchto skutočností závisí otázka, či má žalobca nárok na vrátenie zálohy. Krajský súd nevykonal ďalšie dokazovanie a rozsudok okresného súdu bez ďalšieho potvrdil. Generálny prokurátor SR je toho názoru, že z doteraz vykonaného dokazovania nie je možné jednoznačne určiť vzniknutý záväzok za kúpnu zmluvu, komisionársku zmluvu alebo zmluvu v prospech tretieho. Súdny neskúmali aký vzájomný záväzkový vzťah bol medzi žalobcom a F. a k akej dohode vlastne v tejto veci medzi nimi došlo. Taktiež nie je ani zrejmé ako sa súdy vysporiadali s výsledkami šetrenia orgánov činných v trestnom konaní, nakoľko žalobca podal na F. trestné oznámenie pre podozrenie z trestného činu podvodu. Z tohto dôvodu aj dovolací súd nariadil krajskému súdu posúdiť zmluvu, ktorá je predmetom sporu z pohľadu, či žalovaný plnil v prospech žalobcu a či bol oprávnený plniť v prospech tretej osoby, a teda či má žalobca vôbec nárok na vrátenie zálohy. Súdny sa nevysporiadali ani s otázkou, či žalobca riadne odstúpil od údajnej kúpnej zmluvy. Súdny sa nevysporiadali ani so skutočnosťou, akým konaním vzniklo u žalovaného bezdôvodné obohatenie na úkor iného v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka, keď je nesporné, že žalovaný plnil na základe objednávky riadne a včas a táto skutočnosť nebola ani v čase plnenia žalobcom namietaná. Súdny by mali podľa názoru Generálneho prokurátora SR vo svojich rozhodnutiach náležite zhodnotiť, prečo považovali vzťah vzniknutý medzi účastníkmi za vzťah z bezdôvodného obohatenia a uviesť aj to, pod ktorý z prípadov uvedených v ustanoveniach § 451 ods. 2 a § 454 Občianskeho zákonníka sa posudzovaný prípad zahrňuje. Súdny však túto skutočnosť opomenuli. S poukazom na uvedené skutočnosti, bolo konanie najmä krajského súdu postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, nakoľko súd sa nevysporiadal s otázkou právneho vzťahu medzi žalobcom, žalovaným a treťou osobou – F. a nevykonal dokazovanie za účelom preukázania bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Navrhol rozhodnutie prvostupňového aj odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, prejednal mimoriadne dovolanie podľa § 242 O. s. p. a dospel k záveru, že je dôvodné. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka v sume 1 000 000,-- Sk. Túto sumu zaplatil žalobca žalovanému ako preddavok na zálohovú faktúru, keď objednávkou č. 250296/00001 z 25. 02. 1996 objednal u žalovaného dodávku 20 000 kg bielej fólie. Podľa listu F. – H. z 21. 02. 1996 medzi žalobcom a ním existoval dohovor o objednávke bielej fólie u žalovaného. Obsahom dohody

bolo, že žalobca objedná u žalovaného predmet kúpy – potravinársku fóliu v množstve 20 000 kg a zaplatí žalovanému preddavok vo výške 50 % ceny a 50 % pri odbere po schválení kvality a množstva odberateľom alebo ním povereným zástupcom. K takémuto záväzkovému vzťahu malo dôjsť v dôsledku toho, že žalovaný mal z predchádzajúcich obchodným prípadov voči tretej osobe, teda F., neuspokojené pohľadávky. Podľa § 51 Občianskeho zákonníka, účastníci môžu uzavrieť i takú zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená, zmluva však nesmie odporovať obsahu a účelu tohto zákona. V predmetnom prípade zrejme nešlo o štandardnú kúpnu zmluvu a sudy pochybili, ak nevykonali riadne dokazovanie a vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili, a následne aj skutkový stav nesprávne aj právne posúdili, keď uzavreli, že došlo k štandardnej kúpnej zmluve medzi žalobcom a žalovaným, a to aj napriek tomu, že dovolací súd na základe dovtedy vykonaného dokazovania konštatoval, že bude potrebné posúdiť zmluvu, ktorá je predmetom sporu z toho hľadiska, či žalovaný žalobcovi plnil a či bol oprávnený plniť na účet tretej osoby, nakoľko od posúdenia týchto skutočností závisí otázka, či žalobca má nárok na vrátenie zálohy. Sudy neskúmali aký vzájomný záväzkový vzťah bol medzi žalobcom a F. a k akej dohode vlastne v tejto veci medzi nimi došlo. Sudy sa nevysporiadali ani s výsledkami šetrenia orgánov činných v trestnom konaní, nakoľko žalobca podal na F. trestné oznámenie pre podozrenie z trestného činu podvodu. Z doteraz vykonaného dokazovania sa javí, že žalobca nemal v úmysle predmet objednávky kúpiť, fóliu objednával v prospech F., teda vôľa jednotlivých účastníkov smerovala k tomu, aby bolo plnené tretej osobe. Toto plnenie v čase, kedy sa dodávka uskutočnila, nespochybňoval ani žalobca, ktorý musel vedieť, že bolo plnené priamo F.. Sudy sa tiež nevysporiadali ani s otázkou, či žalobca riadne odstúpil od údajnej kúpnej zmluvy, pričom tento úkon urobil po deviatich mesiacoch od plnenia, keď už bolo zrejmé, že F. si voči nemu neplní svoje záväzky.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Treba súhlasiť s dôvodmi mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, že sudy sa nevysporiadali ani so skutočnosťou, akým konaním vzniklo u žalovaného bezdôvodné obohatenie na úkor iného v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka, keď je nesporné, že žalovaný plnil na základe objednávky riadne a včas a táto skutočnosť nebola ani v čase plnenia žalobcom namietaná. Bezdôvodné obohatenie vzniká predovšetkým

tak, že sa doterajší majetok obohateného rozmnoží o nové majetkové hodnoty, avšak môže spočívať aj v tom, že sa doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu inak došlo, keby bol obohatený plnil svoje povinnosti.

Vzhľadom na uvedené dôvody, odvolací súd postupoval podľa § 243b ods. 1 a 2 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia, dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, inak napadnuté rozhodnutie rozsudkom zruší. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Ak má aj rozhodnutie súdu prvého stupňa vady, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu, zruší dovolací súd aj toto rozhodnutie a vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prípadne postúpi vec orgánu, do ktorého právomoci patrí. Dovolací súd preto v zmysle uvedeného rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. augusta 2008

**JUDr. Margita Fridová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Silvia Važanová